Dosarul nr. **2a-1073/23** judecătoria Bălți, sediul central
Judecător E. Balan

**D E C I Z I E**
**04 aprilie 2024**
Colegiul Civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălți
În componenţa
președintele ședinței, judecător Adriana Garbuz
judecători Iulia Grosu Andrian Ciobanu
grefier Inna Oineagra

examinând, în ședință publică, cererea de apel declarată de SA „CET-Nord” împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 20.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord” către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

**Pretențiile reclamantului:**

La data de 13.07.2023, SA „CET-Nord” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Spătaru Arina, intervenient accesoriu Rudean Alexandru, cu privire la constatarea defăimătoare a informației, obligarea dezmințirii informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că pârâta Spătaru Arina în nenumărate rânduri a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa SA „CET -Nord” fără a avea substrat factologic suficient.

Reclamantul a menționat că la 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei a fost publicat următorul text: „”Victoria” de deunăzi a celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către „CET-Nord” să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea”. Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET-Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoi speciale. Nimic sfânt, nimic”
(link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925).

La ziua de 10.07.2023 publicația menționată a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri.

Reclamantul consideră că aceste declarații ale pârâtei, fiind răspândite publicului larg, sunt false și defăimătoare în adresa SA „CET-Nord” și lucrătorilor acesteia.

Afirmațiile răspândite de pârâtă precum că somațiile expediate de către SA „CET-Nord” în adresa consumatorilor debitori (proprietarilor) sunt niște „sperietoare” care

acum, cum s-a exprimat pârâta „curg șiroaie”, or, subliniază, deja nu de prima dată că cadrul legal prevede dreptul furnizorului de a expedia în adresa consumatorilor debitori notificări/somații privind necesitatea achitării datoriei create și aducerea la cunoștință a consecințelor neexecutării obligațiunilor de plată.

Categoriile de somații indicate supra, precum și în cazul respectiv, sunt transmise numai în situații în care factura de plată în care se indică data limită a achitării sumei formate nu a fost achitată în termen. Totodată, asemenea somații sunt legale și au ca scop informarea consumatorilor care sunt proprietari la apartamente sau au reședința obișnuită pe adresa respectivă, despre suma datoriei create, perioada pentru care a fost formată, fiind acordat un termen suplimentar pentru achitarea acesteia.

Reclamantul a specificat că prin expedierea în adresa consumatorilor debitori (proprietarii apartamentelor) a somației privind necesitatea achitării datoriei create și aducerea la cunoștință a consecințelor neexecutării obligațiunilor de plată, nu reprezintă o „sperietoare”, ci o informare a consumatorului.

Totodată, valoarea taxelor și cheltuielilor de judecată sau de executare silită menționate în somații/notificări, sunt expres prevăzute în cadrul normativ în vigoare și indicarea lor în somații expediate de SA „CET-Nord” n-are ca scop amenințarea consumatorilor „că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie”, dar de informare.

Suplimentar a explicat că asemenea somații au ca scop soluționarea situației create pe cale amiabilă, extrajudiciară.

În cazul în care persoana (consumatorul, proprietarul apartamentului) are datorii față de SA „CET-Nord” pentru energia termică consumată și totodată nu are posibilitatea de a achita suma datoriei formate în mod integral până la data limită indicată în factura de plată, el poate să înștiințeze furnizorul și să solicite în baza cererii scrise eșalonarea achitării datoriei iar furnizorul după examinarea solicitărilor consumatorului, admite sau respinge cererea, respingerea fiind una motivată.

Pentru a nu duce consumatorii (debitorii) în eroare cu privire la suma datoriei, în somație se indică suma totală a datoriei acumulate la momentul expedierii somației în adresa consumatorilor debitori și suma concretă pentru o anumită perioadă pentru care consumatorii (debitori) vor fi acționați în instanța de judecată, în cazul în care în termen suplimentar acordat de SA „CET-Nord”, suma respectivă nu va fi achitată, ori dacă consumatorul (debitor) nu reacționează altfel la somația primită.

A reținut faptul că, prin factura expediată consumatorul este informat despre datoria acumulată lunar și termenul limită de achitare a plăților pentru serviciile prestate, însă în cazul neachitării sumelor datorate, SA „CET-Nord” prin expedierea somației încearcă prin modalitatea legală, soluționarea situației create prin cale extrajudiciară, în vederea evitării acumulării cheltuielilor suplimentare atât din partea consumatorilor cât și din partea SA „CET-Nord”.

În somația publicată de pârâta Arina Spătaru se indică în mod expres că datoria totală la data de 23.05.2023 pe apartamentul indicat, constituie 4 233,64 lei, inclusiv datoria pentru perioada 01.02.2022-01.04.2022 constituie 440,00 lei. Astfel, subliniază că datoria de 440,00 lei este o datorie acumulată pentru perioada sezonului de încălzire 2021-2022

care până la moment nu a fost achitată, în timp când deja s-a finalizat sezonul de încălzire 2022-2023. În cazul în care consumatorul se află în dificultatea achitării datoriei acumulate față de SA „CET-Nord”, el dispune de posibilitatea de a înainta cererea privind eșalonarea/amânarea achitării datoriei, asemenea cerere poate fi întocmită atât la sediul SA „CET-Nord” cât și expediată prin intermediul poștei, fapt care nu a fost exercitat de consumatorii apartamentului menționat în somația publicată de pârâta Arina Spătaru.

Referitor la informația răspândită de pârâta Arina Spătaru privitor la faptul că SA „CET-Nord” nu a răspuns la nici o scrisoare adresată din partea consumatorului în privința modului de calculare pentru apartamentul indicat în somație, a indicat că asemenea informații sunt false, prin care publicul larg a fost dus în eroare și dezinformat de pârâta Arina Spătaru.

A susținut că toate scrisorile adresate din partea consumatorului care locuiește în apartamentul indicat în somație au fost examinate și la toate au fost acordate răspunsuri și anume răspunsul nr.422.2-09/1025 din 13.04.2023, răspunsul nr.422.2-09/1128 din 28.04.2023 și răspunsul nr.422.2- 09/1417 din 13.05.2023.

A subliniat că, răspunsul nr.422.2-09/1025 din 13.04.2023 fiind expediat pe adresa indicată de solicitant nu a fost recepționat de ultimul, adică nu a fost ridicat de la oficiul poștal, scrisoarea s-a întors în adresa SA „CET-Nord” cu mențiune „nereclamat”, răspunsul nr.422.2-09/1128 din 28.04.2023 a fost recepționat de solicitant la 13.05.2023, fapt confirmat prin semnătura ultimului pe avizul de recepție, totodată răspunsul nr.422.2-09/1417 a fost expediat în adresa solicitantului încă la 13.05.2023 însă plicul cu scrisoare a fost restituit în adresa SA „CET-Nord” cu mențiune „nereclamat” adică scrisoarea cum și în primul caz nu a fost ridicată la oficiul poștal.

A comunicat că afirmațiile expuse de pârâtă nu corespund realității, sunt defăimătoare și lezează imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord”.

Pârâta deja nu prima dată face referire la SA „CET-Nord” implicit la administrația și salariații acesteia fără a fi solicitată replica de la reprezentanții oficiali ai întreprinderii. A susținut că afirmațiile pârâtei nu sunt bazate pe probe și nici cel puțin nu sunt fundamentate pe un careva substrat factologic suficient care să permită să efectueze aceste afirmații.

A indicat expres asupra faptului că informațiile răspândite de pârâtă sunt defăimătoare și afectează grav imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord”, administrației și lucrătorilor acesteia care permanent pledează pentru satisfacerea cerințelor clienților prin menținerea unor relații deschise și transparente cu consumatorii.

În astfel de circumstanțe a susținut că cele relatate de pârâtă cad sub incidența Legii nr.64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, pârâta a relatat afirmații care nu corespund realității, sunt defăimătoare și lezează imaginea, reputația profesională a reclamantului.

În acest context a evidențiat că, pârâta în transmisiuni live și textele publicate face referire la persoana reclamantului nefiind solicitată replica de la reprezentantul legal a reclamantului cât și afirmă informații false și defăimătoare.

Explică faptul că, informația răspândită vizează pe reclamant și este răspândită de pârâtă, în tematica informației defăimătoare răspândită nemijlocit, se face referire la persoana reclamantului și anume SA „CET-Nord” și lucrătorii acesteia, faptul care reiese din conținutul textului afișat în publicație.

Totodată, consideră că faptul răspândirii informației menționate de către pârâtă nu poate fi pus sub semnul întrebării fiind demonstrat de reclamant, ori publicarea textului a fost realizată pe pagina de Facebook (*****) care îi aparține pârâtei Arina Spătaru, la inițiativa și participarea nemijlocită a ultimei, cu scopul aducerii la cunoștință publicului larg conținutul publicației care poate fi accesat de orice doritor.

Elementele importante ale determinării răspândirii pentru defăimare constituie factorul numeric și factorul calitativ al auditoriului informației răspândite. Cu cât mai mare va fi auditoriul care a recepționat informația defăimătoare, cu atât mai mare urmează a fi răspândirea. În context, la ziua de 10.07.2023 pagina de pe portalul Facebook a Arinei Spătaru are 23 mii de urmăritori care poate fi accesată în mod liber pe linkul *****.

A explicat că auditoriul la care a fost adresat discursul din publicație făcută de Arina Spătaru, este în marea sa parte, un auditoriu nepregătit ceea ce înseamnă că se referă și se adresează de exemplu la persoane care nu cunosc din timp tema publicației, nu sunt suficient informați, adică persoane care vor crede în mod automat fiecărui cuvânt, nu vor înțelege dacă persoana dată insinuează fapte concrete și nu intră în detaliile situațiilor despre care vorbește, comunicând publicului numai ceea ce îi este convenabil, denaturând în același timp situația reală. În consecință dauna pentru imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord” și lucrătorii acesteia are un nivel foarte înalt, în opinia reclamantului.

A invocat că informația răspândită de Arina Spătaru are caracter defăimător și se bazează pe fapte și declarații în esență false. Textul informației publicate precum că „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una”, referind-se la cererile adresate către SA „CET-Nord” din partea lui Rudean Alexandru, este apreciat de reclamant ca fiind defăimător, au fost expuse de către pârâtă într-o manieră din care se deduce că aceasta se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către pârâtă, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituită în obligația acesteia de lege, deoarece expunerea publicațiilor și afirmațiilor se referă la pretinse fapte că pârâta declară că le cunoaște personal în condiții concrete de loc și timp, declarațiile făcute de pârâtă denotând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat însă la caz.

Consideră că faptele declarate de pârâtă în postarea menționată, nu a fost probată în mod corespunzător pentru a înlătura caracterul neveridic și defăimător al acesteia, concluzie ce permite atribuirea declarațiilor respective la categoria de fapte și esență false și defăimătoare în contextul insinuărilor efectuate de pârâtă ce atentează la imaginea și reputația profesională a reclamantului.

A constatat că declarațiile din textul publicat a pârâtei nu constituie judecăți de valoare în contextul Legii nr.64/2010 deoarece, contrar noțiunii acestei categorii de informații răspândite, nu constituie o opinie, comentariu, teorie sau idee a pârâtei, ce ar reflecta atitudinea sa față de un fapt a cărei veridicitate ar fi imposibil de dovedit, ci se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată.

Materialele anexate la prezenta cerere de chemare în judecată atestă cert că declarațiile specificate ale pârâtei se referă la persoana SA „CET-Nord” și lucrătorii acesteia, sunt defăimătoare, fiind false în conjunctura în care nu a fost probată veridicitatea acestora iar modul în care au fost expuse declarațiile respective exclud buna-credință din partea pârâtei.

Consideră că informațiile răspândite care se referă la reclamant și relatate în publicație de către pârâtă despre anumite circumstanțe care nu se bazează pe probe pertinente, devin false, fiind de natură să discrediteze reclamantul și să submineze imaginea și reputația profesională a acestuia.

Astfel, având în vedere conținutul publicației, pretențiile din cererea de chemare în judecată sunt întemeiate, declarațiile făcute în postările publicate fiind excesive și nu pot fi argumentate prin exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, urmând a fi supuse sancțiunilor prevăzute de lege.

A menționat că informația răspândită cumulează toate cele trei condiții enumerate în art.7 alin.(2) din Legea nr.64/2010, și anume este falsă, defăimătoare și permite identificarea persoanei vizate de informație. Respectiv reclamantul concluzionează că informațiile răspândite de pârâta Arina Spătaru sunt false, defăimătoare și afectează grav imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord” care permanent pledează pentru satisfacerea cerințelor clienților prin menținerea unor relații deschise și transparente cu consumatorii și mass-media.

A indicat faptul că SA „CET-Nord” este deschisă pentru orice cetățean care are interes, la cererea ultimului, de a acorda orice informație solicitată în limitele competenței și legislației în vigoare. Cererea cu solicitare este examinată, fiind acordat un răspuns oficial în termen cât mai restrâns posibil. Reclamantul nu acceptă și nici nu tolerează instituții care impun bariere nejustificate în calea accesului la informație sau respinge solicitările legitime de informație care prin asemenea acțiuni încalcă dreptul la libera exprimare.

Cu privire la respectarea procedurii prealabile, a invocat că, publicația din cererea de chemare în judecată a fost publicată pe pagina rețelei de socializare Facebook a Arinei Spătaru la 13.06.2023, ora 19:52 iar reclamantul a făcut cunoștință cu aceasta la 14.06.2023, adică în ziua imediat următoare. Cererea prealabilă nr.120- 09/1930, conform art.15 alin.(2) din Legea nr.64/2010 a fost expediată în adresa de domiciliu și adresa de corespondență a pârâtei la 16.06.2023, prin poștă, adică în limita termenului de 20 zile prevăzut de legislație iar potrivit avizului de recepție restituit în adresa reclamantului, pârâta a recepționat cererea prealabilă la 19.06.2023, însă careva răspuns în termen de 5 zile la cererea prealabilă din partea pârâtei nu a parvenit.

Referitor la stabilirea existenței prejudiciului moral, reclamantul consideră că urmează să fie luat în considerație faptul că informația răspândită de Arina Spătaru are caracter defăimător, a fost răspândită prin intermediul rețelei de socializare Facebook prin publicație, care poate fi accesată în mod liber de orice doritor și la moment, personalitatea reclamantului, gradul de vinovăție a pârâtei, consecințele răspândirii informației defăimătoare, publicarea rectificării, dezmințirii sau acordarea dreptului la replică până la depunerea cererii de chemare în judecată nu a fost oferit de pârâtă și alte circumstanțe

importante pentru examinarea cauzei. Astfel, consideră că, prin informația răspândită de pârâtă a fost periclitat managementul SA „CET-Nord” și ca urmare reclamantului i-a fost cauzat prejudiciul moral.

În urma celor expuse, a solicitat:

✓ Constatarea ca fiind defăimătoare informațiile răspândite prin publicația din 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, unde a fost publicat următorul text: „”Victoria” de deunăzi a celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către CET Nord să clarifice de unde așa sume exagetare în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea”. Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai multe datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoii speciale. Nimic sfânt, nimic”, (link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925), care la ziua de 10.07.2023 a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri;

✓ Obligarea pârâtei Arina Spătaru să dezmintă relatările false și denigratoare care lezează imaginea și reputația profesională a SA „CET-Nord” prin publicarea și difuzarea textului dezmințirii prezentat de reclamant pe pagina oficială de Facebook a pârâtei Arina Spătaru, ***** în postarea din 13.06.2023, ora 19:52, cu păstrarea accesului liber, pe peretele paginii respective de Facebook pe un termen nelimitat, acordarea dreptului SA „CET-Nord” la publicarea textului dezmințirii, pe pagina oficială a Societății pe Acțiuni „CET-Nord” – www.cet-nord.md, și profilul acesteia în rețeaua de socializare Facebook – https://www.facebook.com/CETNordSA/: textul dezmințirii: „În vederea informării corecte și obiective a opiniei publice, recunosc că, informația cu privire la faptul că „o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către CET Nord să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una”, răspândită de mine în postarea pe pagina de Facebook personală din 13.06.2023, ora 19:58, este lipsită de substrat factologic suficient. Recunosc că, la toate trei scrisori adresate către SA „CET-Nord” de familia menționată în somație publicată, SA „CET-Nord” a acordat răspunsuri la timp, menționez că două din trei răspunsuri nu au fost ridicate de solicitant la oficiul poștal, al treilea răspuns a fost recepționat, fapt confirmat prin semnătura ultimului. Totodată, recunosc că, SA „CET-Nord” prin expedierea somațiilor consumatorilor care au acumulat datorie față de SA „CET-Nord” pentru serviciile de energie termică, informează consumatorul debitor despre existența datoriei și încearcă soluționarea situației create pe calea extrajudiciară în vederea evitării cheltuielilor suplimentare din partea consumatorului. Ca urmare afirmațiile publicate de mine sunt false, defăimătoare și lezează reputația profesională a SA „CET-Nord”, administrației și lucrătorilor acesteia. Îmi cer scuze pentru aceste afirmații”;

✓ Încasarea din contul pârâtei Arina Spătaru, în beneficiul SA „CET-Nord”, a prejudiciului moral pentru periclitarea managementului în mărime de 1 leu și cheltuielile de judecată în sumă de 370 lei.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 3-4, 7, 15-18 Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, art. 166 și art. 167 Codul de Procedură Civilă.

**Poziția instanței de fond:**

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 02 noiembrie 2023 cererea de chemare în judecată înaintată a fost respinsă:

✓ S-a încasat de la SA „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina suma de 5000 (cinci mii) lei, drept compensare a cheltuielilor de judecată.

**Solicitarea apelantului:**

La 09 noiembrie 2023 SA „CET-Nord” a depus cerere de apel nemotivată, invocând dezacordul cu hotărârea primei instanțe și solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii integral și respingerea cererii Spătaru Arina cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost emis în ședință de judecată publică la 02.11.2023, iar cererea de apel nemotivată a fost depusă de către apelant la data de 09.11.2023, prin urmare în termenul prevăzut de lege.

**Argumentele părților:**

În motivarea apelului, SA „CET-Nord” a invocat că instanţa de fond nu a stabilit şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu a fost dată aprecierea completă, obiectivă şi sub toate aspectele probelor prezentate, fiind dată o interpretare greşită a noțiunilor acordate de lege, iar Hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 02.11.2023 este neîntemeiată şi urmează să fie casată integral, cu admiterea acţiunii integral.

Invocă faptul că la judecarea cauzei, instanţa de fond a ignorat argumentele invocate, probele prezentate şi dreptul apelantului la protecţia şi apărarea reputaţiei profesionale lezate prin răspândirea de intimată a relatărilor false cu privire la fapte, judecăţi de valoare fără substrat factologic suficient, mai ales în situaţia când a fost cu certitudine demonstrat faptul că informaţia răspândită de intimată este una falsă şi care lezează reputaţia profesională a apelantului, constatând totodată că, instanţa de judecată a preluat, fără a da apreciere probelor prezentate, poziţia părţii adverse, punând pe primul plan libertatea de exprimare, care la rândul său nu este un drept absolut, comportă o serie de îndatoriri şi responsabilităţi şi în cazuri dovedite trebuie să fie supus unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora.

Referitor la constatările instanţei de judecată precum că, intimata ”...și-a exprimat opinia față de instituţia publică care livrează energie termică cetăţenilor din mun. Bălţi şi nu a atentat la reputația profesională SA „CET- Nord” consideră că, instanţa de fond a apreciat eronat că, SA „CET- Nord” este o instituţie publică, or, în corespundere cu art.

307 Cod Civil, prin noţiunea de instituţie publică se are în vedere structurile subordonate unor autorităţi ale administraţiei publice, care funcţionează din venituri bugetare, dar şi din surse extrabugetare.

Mai mult, reţinerea instanţei de fond precum că SA „CET-Nord" fiind o instituție publică, fapt ce în condiţiile prevederilor art.123 alin.(l) Cod de procedură civilă nu se cere a fi dovedit, este una care condiționează ilegalitatea hotărârii emise, or, prin Opinia consultativă a CSJ nr. 104 cu privire la unele chestiuni ce ţin de intrarea în vigoare a Codului administrativ, s-a reţinut că, „la data intrării în vigoare a Codului administrativ nu constituie autorităţi publice şi prin urmare nu sunt pârâţi in procedura contenciosului administrativ persoanele juridice de drept privat (de exemplu, furnizorii de energie electrică, serviciul public de alimentare cu apă şi de canalizare, gaze naturale etc.) care anterior, potrivit art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000 (abrogată), se asimilau autorității publice. De exemplu, de la data de 1 aprilie 2019 litigiile asimilate celor de contencios administrativ se vor examina şi soluţiona în procedura în acţiune civilă ca litigii de drept civil, iar în calitate de metode de apărare se vor aplica doar metodele de drept civil".

Indică faptul că pentru a stabili dacă o anumită structură organizatorică sau organ poate fi considerat autoritate publică este necesar să fie întrunite următoarele elemente: a) structura organizatorică sau organul să fie instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ; b) să acţioneze în regim de putere publică (să fie înzestrată cu capacitate de drept public). Potrivit art. 8 din CA, „Regimul de putere publică reprezintă ansamblul competenţelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităţilor publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forţă juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice"; şi c) să acţioneze în scopul realizării unui interes public. în rezultat, încă o dată ne convingem că S.A. „CET-Nord" nu poate fi considerată autoritate publică/instituţie publică.

Consideră că, cele invocate de reprezentantul pârâtei în instanţa de fond şi anume faptul că, S.A. „CET-Nord" este o instituţie publică constituită de stat care are calitatea de furnizor de energie termică la majoritatea cetățenilor din Bălţi, motiv din care consideră că, şi în temeiul art.9 alin.(3) din Legea nr.64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare este prevăzut „Statul şi autorităţile publice nu pot intenta acţiuni cu privire la defăimare, sunt neîntemeiate, şi S.A. „CET-Nord" are tot dreptul la apărarea reputaţiei profesionale în corespunderea cu Legea 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare (în continuare Legea 64/2010), ori din publicaţia intimatei clar se înţelege că ultima învinuieşte nu statul sau administraţia publică în faptul că petiţionarilor nu au fost acordate răspunsuri, dar anume S.A. „CET-Nord" invocând că „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una".

A făcut referire la Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova nr. 7 din 24.12.2012 Cu privire la practica aplicării de către instanţele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare și anume „Instituţia, întreprinderea, firma, cooperativa, comitetul sindical sau organizaţia, care deţin statutul de persoană juridică, pot înainta acţiune în cazul în care informaţiile ce ponegresc reputaţia profesională sunt răspândite în privinţa acestor categorii de subiecte, care dispun

de statutul de persoană juridică conform legii", fapt care a fost constatat şi în pct. 72 din hotărârea instanţei de fond.

Suplimentar a menționat că textul informațiilor publicate şi expuse de intimată, ca exemplu „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una" sunt apreciate ca fiind defăimătoare, au fost expuse de către intimată într-o manieră din care se deduce că acestea se referă la fapte concrete, veridicitatea cărora nu a fost probată de către intimată, contrar sarcinii pozitive de probațiune instituită în obligaţia acestuia de lege, fapt recunoscut şi de instanţa de fond în pct. 66 din hotărârea contestată, deoarece expunerea publicaţiei şi afirmaţiilor se referă la pretinse fapte că intimata declară că le cunoaște personal în condiţii concrete de loc şi timp, declaraţiile făcute de intimată detonând că acestea ar fi posibil de dovedit în sensul veridicității, fapt nerealizat în prezenta cauză.

În context a menţionat că, instanţa de fond în pct. 60-63 din hotărâre din 02.11.2023 face diferențiere între noțiunile de fapt, judecată de valoare şi judecată de valoare fără substrat factologic suficient. A reiterat că, potrivit art. 2 din Legea 64/2010, prin fapt se înţelege - eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; prin judecată de valoare se are în vedere - opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; judecată de valoare fără substrat factologic suficient presupune - judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

A explicat că existenţa faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul unor judecăţi de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. Cerinţa de a dovedi adevărul unei judecăţi de valoare este imposibil de îndeplinit şi constituie o încălcare a libertăţii de exprimare.

Susține că instanţa de fond nu a ţinut cont de criteriile de diferențiere a faptului de judecată de valoare chiar dacă a enumerat acestea în pct. 63 a hotărârii contestate şi anume: 1) limbajul utilizat la răspândirea informației. În cazul supus judecăţii informaţia este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, şi ca urmare trebuie să fie caracterizată drept conţinând fapte. Nicidecum intimata, cum a apreciat instanţa de fond, nu operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, ca să vorbim despre expunerea unei opinii care nu poate fi probată.

A explicat că intimata, de fapt, foloseşte un limbaj clar, făcând referire la o situaţie concretă, veridicitatea căreia nu a fost probată şi anume afirmând că: „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una". Ca urmare, luând în considerare limbajul folosit la răspândirea informației de Arina Spătaru, ultima face referire la situaţie concretă, dar informaţia răspândită trebuie să fie caracterizată drept conținând fapte.

Susţine că materialele anexate la cerere de chemare în judecată atestă cert că publicaţia specificată supra se referă la persoana S.A. „CET-Nord" şi lucrătorii acesteia, sunt defăimătoare, fiind false în conjunctura în care nu a fost probată veridicitatea acestora, iar modul în care au fost expuse declaraţiile respective exclud şi buna-credinţă din partea intimatului astfel, informaţiile răspândite care nu se bazează ne probe pertinente, devin false, fiind de natură sa discrediteze apelantul şi să submineze imaginea si reputaţia profesională a acestuia.

Și-a exprimat dezacordul cu poziţia instanţei de fond precum că ”... nivelul de critică la care este supus comportamentul şi acţiunile reclamantului fiind mult mai înalt decât acţiunile unei persoane private, dânsul, fiind obligat să manifeste un grad sporit de toleranţă având îndatorirea de a se lăsa deschisă unei cercetări mai apropiate persoanei sale de către publicul larg”, ori prin acţiunea înaintată în instanţa de judecată S.A. „CET-Nord” nu a solicitat dezminţirea unor critici din partea intimatei în adresa apelantului, prin care se înţelege a dezvălui lipsurile, greşelile, defectele unor persoane, ale unor stări de lucruri (arătând cauzele şi indicând mijloacele de îndreptare), dar s-a solicitat dezminţirea informaţiei false si defăimătoare în adresa S.A. „CET-Nord” care ponegresc imaginea şi reputaţia ultimei.

Consideră a fi nefondate constatările instanţei de judecată precum că, „...informaţia prezentată/răspândită de pârâta Spătaru Arina, nu excedă gradul de toleranţă necesar de a fi suportat de o instituţie publică, având în vedere că, informaţia răspândită nu conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului, informaţie prezentată de pârâtă cu intenţia de a fi apreciată ca reală de către societate...”, or, afirmaţiile şi învinuirile în fapte concrete fără careva probe nu pot să se bucure de ”un grad sporit de toleranţă” din partea apelantului, şi nu cad sub categoria de ”critică”, ori chiar şi critica trebuie să fie una argumentată, atâta timp cât ea conţine informaţie falsă cu trimiterea la cazuri concrete şi este răspândita cu scopul de a induce publicul în eroare, de a leza reputaţia şi imaginea persoanei, ea este una defăimătoare.

Mai mult ca atât, apelantul nici nu a pretins, prin cererea de chemare în judecată că informaţie răspândită de intimata „conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului”, or deduce că, după logica instanţei, dezminţirea poate avea loc numai când informaţia răspândită conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului.

Subliniază că intenţia şi scopul publicaţiei intimatei, a fost de a răspândi informaţie falsă în privinţa apelantului, pentru a fi apreciată de societate ca una reală şi de a crea o atitudine negativă faţă de activitatea acestuia.

Mai mult ca atât, consideră eronate şi concluziile instanţei din pct. 83 a hotărârii contestate, cu privire la faptul că ”...declaraţiile care se solicită a fi dezminţite poartă un caracter general, se constată că, acestea nu poartă caracter defăimător, prin urmare nu există temei de apărare a onoarei şi demnităţii, având în vedere că, reclamantul nu a probat nici caracterul defăimător al acestora. În primul rând a reiterat că prin acţiunea înaintată s-a solicitat apărare a reputaţiei profesionale a S.A. „CET-Nord” şi nicidecum ”apărare a onoarei şi demnităţii” cum indică instanţa de judecată.

Conform Legii nr. 64/2010 defăimarea este răspândirea informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputaţia profesională a persoanei, cu alte cuvinte, defăimarea unei companii este răspândirea (de exemplu, prin publicare, comunicate de presă etc.) intenționată a unei informații false și prejudiciabile, ce are tendința de a afecta reputația companiei în aprecierea persoanelor rezonabile din societate. în funcție de modul de percepere, de aprecierea subiectivă, de situaţia concretă, de context, de persoanele în rândul cărora este răspândită informaţia de intimată, S.A. „CET-Nord” apreciază asemenea informaţie ca fiind defăimătoare, ori prin afirmaţiile şi declaraţiile răspândite

de intimată a fost lansat un atac asupra serviciilor prestate de apelant şi transparenţei acţiunilor din partea angajaţilor S.A. „CET-Nord”, prin răspândire de informaţii a fost afectată integritatea, competenţa reputaţiei apelantului, fiind prezentate în acest sens de apelant probe suficiente, la care, instanţa de judecată nu a dat o apreciere obiectivă.

Susține că declaraţiile care se solicită a fi dezminţite nu poartă un caracter general, dar se referă la situaţie şi la caz concret, care a fot probat de apelant.

A comunicat că, prin declaraţiile răspândite, fiind declaraţii explicite, a avut loc abatere de la corectitudinea prezentării faptelor şi evenimentelor care a dus în eroare publicul, anume prin asemenea acţiuni intimata a manipulat cu perceperea situaţiei şi a creat premise pentru formarea unei viziuni distorsionate asupra realităţii, dar sarcina probei în cazul respectiv nu este una excesivă.

Indică faptul că prin răspândirea informaţiei de către Spătaru Arina, precum că „Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una” a fost periclitat managementul S.A. „CET-Nord”, ori apelantul în cazul supus examinării, a acordat răspunsuri la toate scrisorile adresate, or, cu privire la încasarea prejudiciului moral în beneficiul S.A. „CET-Nord”, potrivit art. 29. alin.(3) din Legea 64/2010, compensaţia pentru prejudiciul moral se acordă persoanei juridice doar dacă răspândirea informaţiei i-a periclitat managementul.

Apelantul nu este de acord şi consideră ca fiind neîntemeiată hotărârea instanţei de fond în partea încasării din contul S.A. „CET-Nord” în beneficiul lui Spătaru Arina suma de 5 000,00 lei drept compensare a cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică.

În acest sens, consideră că cuantumul sumei pentru compensarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 5 000,00 lei, fiind una majorată şi inechitabilă în raport cu materialele cauzei, or, cauza în instanţa de fond a fost examinată dintr-o singură şedinţă la data de 02.11.2023, din partea reprezentantului pârâtului careva referinţă, probe nu au fost depuse, cauza nu are nivel înalt de complexitatea şi noutate, careva aptitudini speciale din partea avocatului nu au fost necesare.

Mai mult ca atât, indică că la materialele prezentului dosar nu a fost anexată lista detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul), iar având în vedere faptul că cauza a fost examinată în singură şedinţă, reprezentatul pârâtului careva referinţa nu a depus, complexitatea şi noutatea cauzei de fapt şi de drept puse în discuţie nu au nivel înalt, consideră că suma de 5 000,00 lei este inechitabilă, mai ales în cazul când nu a fost probată.

Constată că, de intimată şi reprezentatul acesteia, în instanţa de fond nu a fost probat cuantumul compensației solicitate pentru asistenţa juridică, care este o condiţie obligatorie.

Găsește necesar să menţioneze că, în conformitate cu jurisprudenţa Curţii, un reclamant nu poate obţine rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabileşte realitatea, necesitatea şi caracterul rezonabil al cuantumului lor.

În cadrul ședințelor ce s-au petrecut în ordine de apel, reprezentantul S.A. „CET-Nord”, Țurcanu Ion a susținut integral cererea de apel depusă, suplimentar a explicat instanței că prin postările intimatei a fost influențată aprecierea și conștiința oamenilor cu privire la activitatea SA „CET-Nord”, mai mult, după plasarea postării de către intimată,

în rețeaua de socializate „Facebook”, numărul cererilor adresate către SA „CET-Nord” s-au majorat.

Prin răspândirea informației a fost atinsă reputația întreprinderii SA „CET-Nord” și a fost periclitată activitatea acesteia. Totodată în percepția consumatorilor s-a creat o idee că SA „CET-Nord” este o instituție care face tot posibilul să nu răspundă la petițiile persoanelor și chiar dacă răspunde, acesta este unul neclar pentru cetățeni. Consideră că de fapt, scopul postării a fost crearea în percepția oamenilor a unei idei negative în privința SA „CET-Nord”.

Intimata Spătaru Arina și reprezentantul acesteia, avocat Sanduleac Diana nu s-au prezentat la examinarea prezentei cauze în ordine de apel, prin cererile din 29.01.2024 (f.d. 75) și din 13.03.2024 (f.d. 81), avocatul Sanduleac Diana a solicitat examinarea prezentei cauze în lipsa sa și a intimatei.

Intervenientul accesoriu Rudean Alexandru, fiind citat legal, la examinarea cauzei în ordine de apel nu s-a prezentat, nu a anunțat motivele imposibilității prezenței sale.

În conformitate cu dispozițiile art.379 alin. (2) Cod procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. În consecință, coroborând normele enunțate, Colegiul civil a considerat posibilă examinarea apelului în lipsa părților neprezente.

**Aprecierea instanţei de apel:**

Analizând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei, audiind părțile, colegiul civil consideră că acesta urmează a fi respins cu menținerea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după de judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, RM şi a pronunțat o hotărâre legală şi întemeiată.

În conformitate cu art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Potrivit prevederilor art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit materialelor cauzei la 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, a fost publicat următorul text: „”Victoria” de deunăzi a

celor de la CET Nord le-a dezlegat mâinile. Amu-i amu. Dacă până acum tăceau mâlc, acum Somațiile lor curg șiroaie. Mai jos aveți unul din exemple: o familie din Bălți a scris cel puțin trei scrisori către „CET-Nord” să clarifice de unde așa sume exagerate în facturile CET Nord. Cei de la CET Nord nu le-au răspuns nici la una. În schimb, cu mare pasiune le-a trimis „Sperietoarea”. Că dacă nu plătești așa zisă datorie, te băgăm și în mai mare datorie. Omul cere socoteală, explicații cum au fost calculate aceste sume, iar ei – cer bani cu executare. Nici faptul că în familie este un copil cu dizabilități severe nu-i oprește. Nici că mama îl îngrijește și pensia de întreținere este una mică de tot. În lista persoanelor, către care CET Nord se adresează este chiar acest copil cu nevoi speciale. Nimic sfânt, nimic” (link:https://www.facebook.com/photo?fbid=874535800909905&set=a.640915624271925). La ziua de 10.07.2023 această publicație a fost redistribuită de 15 ori, are 9 comentarii și 58 aprecieri (f.d. 10).

La data de 16.06.2023, în adresa intimatei, a fost expediată cererea prealabilă prin care s-a solicitat dezmințirea informației defăimătoare la care s-a făcut referire pârâta pe pagina de Facebook a acesteia la 13.06.2023, în același mod în care și-a expus afirmațiile defăimătoare, postările urmând a fi accesibile oricărei persoane timp nelimitat cu publicarea dezmințirilor, la fel, fiind solicitat încasarea din contul pârâtei cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 1 leu, respectiva cerere fiind recepționată de pârâtă la 19.06.2023.

În conformitate cu prevederile art. 1, alin. (3), art. 32, alin. (2) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

La art. 2 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare este specificat, inter alia că termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii: *defăimare* – răspândire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; *răspândire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată). *răspândire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptând persoana lezată); *informaţie* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.

Art. 3 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, oferă tuturor persoanelor dreptul la libertatea de exprimare.

În corespundere cu prevederile art. 7 alin. (1); (2); (4); (5) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, (1) Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informaţia cumulează următoarele condiţii:

a) este falsă;
b) este defăimătoare;
c) permite identificarea persoanei vizate de informaţie.

(3) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la al.2 poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

(4) Persoana lezată prin răspândirea unor judecăţi de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecăţile de valoare cumulează următoarele condiţii:

a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
b) au un caracter defăimător;
c) permit identificarea persoanei vizate de informaţie.

(5) Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezminţirea informaţiei, sau publicarea unei replici, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Conform art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

a) pârâtul a răspândit informaţia;
b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare;
c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau
d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

De asemenea, art. 24 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, prevede că pârâtul trebuie să dovedească următoarele:

a) informația nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant;
b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient,
c) la momentul răspândirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare tară substrat factologic suficient;
d) informaţia răspândită este de interes public.

Potrivit art.26 alin.(1-2) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, (1) orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false şi defăimătoare cu privire la fapte. (2) În cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspândirea informației false şi defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false şi defăimătoare, indicând în dispozitivul hotărârii textul dezmințirii.

Potrivit art.16 alin.(1-3) a Legii cu privire la libertatea de exprimare, (1) cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației şi, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. (2) Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau

dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor şi compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. (3) Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media şi publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune.

Astfel, cu referire la alegațiile reclamantului reținute în cererea de chemare în judecată precum că, apelanta Spătaru Arina a recurs la răspândirea unor informații false și defăimătoare în adresa sa, fapt prin care i-a fost lezată reputația profesională a S.A. „CET-Nord" și lucrătorilor acesteia, Colegiul civil le va da o apreciere critică reieșind din următoarele.

Conform art. 32 alin. (1) Constituția RM, oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Astfel, dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației profesionale constituie un drept constituțional al persoanelor fizice şi juridice şi, concomitent, constituie o garanție a activității lor efective.

În urma celor invocate, raportate la materialele pertinente speței în cauză, Colegiul Civil reține că persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Conform art. 7 alin. (1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității şi reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația este falsă, defăimătoare și dacă permite identificarea persoanei vizate de informație. Persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin.2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Potrivit al.2 a Legii cu privire la libertatea de exprimare fapt este eveniment , proces sau fenomen care a avut loc sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită.

Relatarea cu privire la fapte , adică comunicarea despre un eveniment, proces, fenomen care a avut loc în trecut sau are loc în prezent în condiții concrete de loc și timp poate fi atît adevărată cît și falsă.

Colegiul civil analizând conținutul textual postării din 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, constată că aceasta a comunicat despre faptul că o familie a scris trei scrisori la apelant și nu a primit nici un răspuns în schimb a primit o "sperietoare" care este adresată și către un copil cu nevoi speciale.

După cum sa constatat în ședintele de judecată ”sperietoarea” este somația expediată familiei Rudean cu informația despre datoriile pe care le are la SA Cet Nord și consecințele neachitării datoriei (f.d.32). În postarea sa intimata și-a exprimat opinia proprie față de înscrisul dat și față de instituția care livrează energie termică cetățenilor din mun. Bălți și nu a atentat la reputația profesională a SA „CET-Nord”, aceasta fiind o părere personală.

Afirmația că consumatorul nu a primit nici un răspuns la adresările sale la fel nu este un fapt de natură să aducă atingere reputației profesionale apelantului.

Astfel, afirmațiile intimatei Spătaru Arina reținute în cadrul postării menționate nu este de natură să aducă o atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a apelantului, astfel încât Arina Spătaru nu a folosit sintagme injurioase sau înjositoare în raport cu SA „CET Nord”, or din conținutul textului postat de intimată reiese indubitabil că acesta vizează propria opinie şi nu se încadrează nici în categoria de fapte, nici de judecăți de valoare fără substrat factologic suficient.

Colegiul civil reține că, judecata de valoare este definită ca opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, iar expresia judecată de valoare fără substrat factologic suficient reprezintă judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cazul Lingens, a stabilit existența diferenței fundamentale între expunerea faptelor şi formularea judecăților de valoare: 1) expunerea unor fapte are un efect sporit de convingere, în același timp ea necesită demonstrarea corespunderii realității a acestor fapte; 2) formularea de opinii este legată de perceperea subiectivă a realității şi de aceea este imposibil a se demonstra corespunderea lor realității. Respectiv legislația nu trebuie să ceară o atare demonstrare, dar nu a stabilit modul şi criteriile de diferențiere a faptului de judecată de valoare.

Astfel, afirmația intimatei Spătaru Arina „Cei de la CET-Nord nu le-au răspuns nici la una” nu se poate constata că reprezintă o judecată de valoare fără substrat factologic suficient, or nu s-a putut demonstra de către reclamant faptul că pe lângă răspunsul afișat în postarea de pe Facebook mai există și alte răspunsuri adresate lui Rudean Alexandru despre care intimata cunoștea.

Mai mult, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, prevederile cadrului legal și specificul litigiilor de acest gen, instanțele de judecată țin cont de următoarele criterii de diferențiere a faptului de judecată de valoare: 1) limbajul utilizat la răspândirea informației. În cazul în care informația este redată utilizându-se expresii clare, care vorbesc despre lucruri concrete, informația poate fi caracterizată drept conținând fapte. Dacă autorul operează cu un limbaj emfatic sau expresii de probabilitate sau ipotetice, atunci mai curând este vorba de opinie. 2) contextul și ambianța în care sunt răspândite informațiile respective. 3) posibilitatea de a verifica. În timp ce veridicitatea sau falsitatea unui fapt poate fi verificată, opinia poate fi caracterizată doar după principiul “dreaptă sau nedreaptă”.

Urmare a celor expuse, Colegiul Civil analizând conținutul textual al postării din 13.06.2023, ora 19:52, pe pagina de Facebook care aparține pârâtei Arina Spătaru, constată că ultima și-a expus părerea asupra somației expediat de SA „CET-Nord” către Rudean Alexandru, or societatea SA „CET-Nord” deține în mun. Bălți monopol asupra serviciilor de furnizare a energiei termice, fapt ce în condițiile prevederilor art.123 alin.(1) Cod de procedură civilă nu se cere a fi dovedit, colaboratorii căreia acționează în spațiul public şi este expusă inevitabil şi conștient unui control atent din partea atât a statului cât și a publicului şi trebuie să arate o mai mare toleranță în această privință. Caracterul defăimător al informației nu se prezumă, acest fapt trebuie dovedit. Afirmația că nu a fost dat nici un răspuns nu este defăimătoare.

Mai mult, potrivit jurisprudenței Ctedo, cauza Sokolowski v. Polonia, hotărârea din 29/03/2005, § 44, Curtea a subliniat că fiecare persoană decide modalitatea în care îşi exprimă gândurile în vederea atingerii scopurilor urmărite, deoarece art. 10 din Convenţie protejează atât manifestarea, cât şi transmiterea şi recepționarea mesajului respectiv.

Colegiul civil reține că, intimata Spătaru Arina şi-a exercitat un drept prevăzut de Constituție şi anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei.

Astfel, pretențiile reclamantului prin care solicită dezmințirea informațiilor postate de Spătaru Arina nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a obliga pârâta dezmințirea informației, şi anume: a) este falsă ; b) este defăimătoare ; c) permite identificarea persoanei vizate de informație, or potrivit art.24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, natura defăimătoare a informațiilor nu se prezumă, acest fapt trebuie de dovedit.

În context, Colegiul Civil reține că libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice şi una din condițiile de bază al progresului ei şi al autoperfecționării individuale (Nilsen and Johnsen v. Norwaj [GC], no. 23118/93, § 43, ECHR 1999-VIII).

În urma celor indicate, Colegiul Civil reține că textul postării care se solicită a fi dezmințit poartă un caracter general și nu poartă caracter defăimător.

Prin urmare nu există temei de dezminţire a informaţiei pretinse false si defăimătoare în adresa S.A. „CET-Nord”, având în vedere că, reclamantul nu a probat caracterul defăimător al acesteia, dar nici prin ce anume a fost lezată reputația profesională a societății, așa cum prevede art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Colegiul Civil reține în cadrul examinării cauzei că nu au fost stabilite temeiuri legale ce ar restricționa dreptul la libertatea de exprimare, astfel, cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord” a fi respinsă legal.

Referitor la stabilirea existenței prejudiciului moral, Colegiul Civil reține că odată ce pretenția cu privire la dezmințirea informației false și defăimătoare a fost respinsă, solicitarea de încasarea prejudiciului moral la fel urmează a fi respinsă or aceasta este subsecventă pretenției de bază.

Referitor la argumentele invocate în cererea de apel cu privire la aprecierea eronată a instanţei de fond că, SA „CET- Nord” este o instituţie publică, or, în corespundere cu art. 307 Cod Civil, prin noţiunea de instituţie publică se are în vedere structurile subordonate

unor autorităţi ale administraţiei publice, care funcţionează din venituri bugetare, dar şi din surse extrabugetare, Colegiul Civil reține că potrivit prevederilor art. 386 alin. (2) CPC RM, o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

Cu referire la pretenția apelantului privitor la faptul că ultimul nici nu a pretins, prin cerere de chemare în judecată, că informaţie răspândită de intimata „conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului", deducând că după logica instanţei, dezminţirea poate avea loc numai când informaţia răspândită conţine fapte referitoare la o pretinsă activitate infracţională a reclamantului, Colegiul reține că instanța de fond doar a constatat inexistența faptelor referitoare la o pretinsă activitate infracțională a reclamantului, or anterior a făcut referire la art.3 alin.(3) a Legii cu privire la libertatea de exprimare care presupune că „Exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti".

Cu privire la dezacordul apelantului SA „CET-Nord" referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei din contul SA „CET-Nord", instanța reține că potrivit bonului de plată Seria YL nr. 516950 din 26.07.2023 Spătaru Arina a achitat în total în contul BAA „Lichii" suma de 5 000,00 lei, fiind menționat dosarul pentru care s-au prestat serviciile avocațiale pentru care și numărul contractului în bază căruia s-a încasat suma indicate, fiind prezentat în original (f.d. 31).

În conformitate cu prevederile art.82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei, iar potrivit art.90 CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: i) cheltuielile de asistență juridică.

Conform prevederilor art.94, alin.(1) CPC, cu privire la repartizarea cheltuielilor de judecată între părţi, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Colegiul Civil menționează că instanța de fond corect a admis cererea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei din contul SA „CET-Nord" or, în cadrul procesului civil intentat la cererea de chemare în judecată formulată de SA „CET-Nord" către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată prima a avut pierdut în cauza civilă, or potrivit art. 94 CPC Arina Spătaru a avut câștig de cauză.

Prima instanță corect a constatat necesar de a compensa pârâtului din contul reclamantului cheltuielile de judecată formate din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 000,00 lei, apreciindu-le drept reale, necesare și rezonabile, or la stabilirea cuantumului asistenței juridice acordate instanța a ținut cont de complexitatea cauzei.

Suplimentar, Colegiul Consideră necesar de a reitera practica CEDO care reţine că, deşi articolul 6 § 1 obligă instanţele să îsi motiveze hotărârile**,** acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61,). Instanţele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligaţie poate varia în funcţie de natura hotărârii şi, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Urmare a celor invocate în coraport cu probele prezentate atât în instanța de fond cât și în instanța de apel, Colegiul Civil consideră că, argumentele apelului nu sunt întemeiate şi urmează să fie respinse, ca nefondate iar hotărârea instanţei de judecată fiind emisă cu examinarea tuturor circumstanţelor cauzei în ansamblu lor, cu aprecierea justă a probelor administrate în procesul examinării cauzei civile și respectarea drepturilor atât reclamantului cât și pârâtului.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, hotărârea primei instanţe este întemeiată şi legală, iar motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate, Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În temeiul art.385 lit. a), 390 CPC RM colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți

Decide:

Apelul declarat de SA „CET-Nord” se respinge.

Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 20.11.2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SA „CET-Nord” către Arina Spătaru privind apărarea reputației profesionale, dezmințirea informației false și defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată se menține.

Decizia este definitivă dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
Judecător: Adriana Garbuz

Judecătorii: Iulia Grosu Andrian Ciobanu

Copia corespunde originalului

Judecător Iulia Grosu